

Σχολιασμένη Βιβλιογραφία για τον Χορό και τη Χορολογία (επιλογή)

Η παρακάτω βιβλιογραφία ανήκει στο είδος της αναλυτικής βιβλιογραφίας (βιβλιογραφία με σημειώσεις - annotated bibliography) και αποτελεί **ενδεικτική** παρουσίαση του έντυπου υλικού που διαθέτει η Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος "Λίλιαν Βουδούρη" για τον χορό. Η παρουσίαση των συγκεκριμένων έργων γίνεται με στόχο την εξοικείωση των χρηστών και κάθε ενδιαφερομένου με το είδος υλικού που εκπροσωπείται, παραθέτοντας για το καθένα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από βιβλία και περιοδικά που αφορούν τις Δυτικές φόρμες χορού και την αντίστοιχη έρευνα. Για περισσότερο υλικό, οι χρήστες μπορούν να συμβουλευτούν τον κατάλογο της Βιβλιοθήκης.

Το παρατιθέμενο υλικό χωρίζεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: (α) Υλικό αναφοράς και (β) Μελέτες και εξειδικευμένο υλικό.

ΥΛΙΚΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Ιστορία χορού (εισαγωγή)

▣ Μπαρμπούση, Βάσω. *Ο Χορός στον 20ό Αιώνα: Σταθμοί και Πρόσωπα*. Αθήνα: Καστανιώτης, 2004.

Ως μια πρώτη επαφή με τον κόσμο του χορού, το βιβλίο αυτό παρουσιάζει την εξέλιξη της ορχηστρικής τέχνης στον δυτικό κόσμο (Ευρώπη, Αμερική) του 20ού αιώνα. Από την πρωτοπορία της Duncan και της St. Denis μέχρι το μεταμοντέρνο κίνημα του Cunningham, και από τη θεωρία του Laban για την κίνηση και την καταγραφή της μέχρι τις τάσεις των τελευταίων δεκαετιών, το βιβλίο καλύπτει την ιστορία του μοντέρνου χορού και αποτελεί έτσι ένα απαραίτητο εγχειρίδιο για τον αρχάριο μελετητή.

▣ Φεσσά-Εμμανουήλ, Ελένη, επιμ. *Χορός & Θέατρο*. Αθήνα: Έφesus, 2004.

Το "Χορός και Θέατρο" είναι ένα βιογραφικό λεξικό ανθρώπων του χορού και του χοροθεάτρου, έτσι όπως διαμορφώθηκαν στην Ελλάδα τον 20ό αι. Κάθε λήμμα συνοδεύεται με επιλεγμένη βιβλιογραφία και κριτικογραφία και με αντίστοιχη ενίοτε εργογραφία. Η σπουδαιότητα της έκδοσης καταδεικνύεται και από το φωτογραφικό υλικό, ενώ σημαντική είναι και η ιστορική-κριτική αρθρογραφία στην αρχή του βιβλίου, που αναλύει την πραγματικότητα του ελληνικού χορού σήμερα και τη σχέση του με το ελληνικό θέατρο.

Λεξικά / Εγκυκλοπαίδειες

▣ Cohen, Selma Jeanne, eds. *International Encyclopedia of Dance*. New York: Oxford University Press, 1998.

Ένα εξάτομο έργο που καλύπτει όλα τα είδη του χορού και την εξέλιξή τους σε διάφορες γωνιές του κόσμου. Από τον χορό στην αρχαία Μεσόγειο μέχρι το σύγχρονο χοροθέατρο, και από τον μεταμοντέρνο χορό της Δύσης μέχρι τις παραδοσιακές μορφές της Ανατολής, η εγκυκλοπαίδεια καταφέρνει να λύσει τις απορίες κάθε ενδιαφερομένου με τα πάνω από 2000 λήμματα της και τις ασπρόμαυρες φωτογραφίες της. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι το ευρετήριο στο τέλος του βου τόμου, όπου τα λήμματα κατατάσσονται σε εννέα μεγάλες ενότητες, που κατευθύνουν τη μελέτη και την έρευνα του αναγνώστη (γεωγραφικές περιοχές και λαοί -- το θρησκευτικό και τελετουργικό στοιχείο στον χορό -- παραδοσιακοί και κοινωνικού τύπου (social) χοροί -- ιστορία του δυτικού χορού μέχρι το 1800 -- μπαλέτο και μοντέρνος χορός -- τεχνικά χαρακτηριστικά (σκηνικά, κοστούμια, παραγωγή και καταγραφή χορού) -- δημοφιλή (popular) είδη χορού έξω από τις θεατρικές αίθουσες -- σχέση του χορού με τις άλλες τέχνες και τις επιστήμες -- έρευνα και κριτική του χορού).

▣ Craine, Debra, and Judith Mackrell, eds. *Oxford dictionary of dance*. Oxford: Oxford University

Press, 2000.

Το επίτομο αυτό λεξικό καλύπτει διάφορα είδη χορού (πέρα από το μπαλέτο και τον μοντέρνο χορό), ωστόσο δεν εξαντλεί όλες τις ορχηστρικές παραδόσεις της υφηλίου, γιατί, όπως αναφέρεται και στην εισαγωγή, "η προσέγγισή [μας] παραμένει θεατρική παρά ανθρωπολογική". Τα λήμματα περιέχουν "αναγνωριστικές" πληροφορίες χωρίς να εξαντλούν το θέμα τους, με εξαίρεση κάποιους σημαντικούς εκπροσώπους, ιδρύματα και ορχηστρικά έργα. Στο τέλος του λεξικού παρατίθεται και βιβλιογραφία με βιβλία αναφοράς, βιογραφίες και περιοδικά, που μπορεί να συμβουλευτεί ο αναγνώστης σε ένα κατοπινό στάδιο.

Βιβλιογραφίες

▣ Forbes, Fred R. *Dance: An Annotated Bibliography, 1965-1982*. New York: Garland Publications, 1986.

Ένα παράδειγμα αναλυτικής βιβλιογραφίας (βιβλιογραφίας με σημειώσεις), που περιλαμβάνει βιβλία, αρθρογραφία και διατριβές στα Αγγλικά από το 1965 έως το 1982. Οι πηγές αυτές καλύπτουν διαφορετικές πλευρές της έρευνας για τον χορό, όπως την αισθητική, την ανθρωπολογία, την εκπαίδευση, την ιστορία, τη λογοτεχνία, τη φυσιολογία, την ψυχολογία και την κοινωνιολογία. Περιέχεται, επίσης, ευρετήριο προσώπων και θεμάτων.

Περιοδικά

▣ *L'Avant-scène Ballet/Danse*. Paris: L'Avant-scène, 1980-.

Ένα γαλλικό περιοδικό, όπου κάθε τόμος του είναι ένα αφιέρωμα (με κείμενα και πολλές φωτογραφίες) σε κάποιον εκπρόσωπο του χορού, ένα έργο ή ένα γενικότερο ρεύμα - πάντα από τον χώρο του μπαλέτου ή του μοντέρνου χορού. Η Βιβλιοθήκη διαθέτει μόνο κάποια από τα τεύχη του, με τα συγκεκριμένα αφιερώματα: Giselle -- Μεταμοντέρνος χορός -- Coppelia -- Le balet de l' Opéra de Paris -- Bartók και Bournonville -- Μπαλέτα Kirov -- Rudolf Nureyev -- Antonio Grades και flamenco - - Romeo and Juliette -- Maurice Béjart -- Roland Petit.

▣ *The Dancing Times*. London: T.M. Middleton, 1910-1951.

Ένα ιδιαίτερα σημαντικό και με τη μεγαλύτερη διάρκεια κυκλοφορίας Βρετανικό περιοδικό για τον χορό και την ιστορία του. Το περιοδικό πρωτοεμφανίστηκε στα τέλη του 19ου αι., ενώ η Βιβλιοθήκη διαθέτει για το αναγνωστικό της κοινό τα 41 πρώτα τεύχη της "νέας σειράς" (Οκτ. 1910 - Σεπτ. 1951) σε μικροφίλμ. Το περιοδικό καλύπτει μια ευρεία θεματολογία για τον χορό και τα διάφορα είδη του, έτσι όπως αυτά εμφανίστηκαν στο α' μισό του 20ου αι. (μπαλέτο, μοντέρνος χορός, ragtime και jazz, μιούζικαλ, βαλς, κ.λπ.) και καταθέτει ιστορικά ντοκουμέντα μέσα από κριτικές, αρθρογραφίες και συνεντεύξεις με εξέχουσες προσωπικότητες της εποχής. Ενδεικτικά, αναφέρονται τα ονόματα της Duncan, του Nijinsky και της Pavlova, ενώ παράλληλα υπάρχουν και κριτικές πάνω στη μουσική συγχρόνων συνθετών που έγραψαν μουσική για χορευτικές παραστάσεις.

▣ *Χορός*. Αθήνα: Σωματείο Χορού και Ρυθμικής, 1987-2005.

Ο "Χορός" ήταν η περιοδική έκδοση του ελληνικού Σωματείου Χορού και Ρυθμικής, που δυστυχώς δεν κυκλοφορεί τώρα. Η Βιβλιοθήκη διαθέτει ορισμένα από τα τεύχη του (για ειδικότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε τον κατάλογο περιοδικών). Η σπουδαιότητα του "Χορού" έγκειται στις πληροφορίες που μας προσφέρει για την ορχηστρική τέχνη στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, αλλά και την αρθρογραφία του πάνω στην κοινωνική και παιδαγωγική πλευρά του χορού. Το περιοδικό περιέχει

επίσης κριτικές και προβληματισμούς για την αισθητική και την ορχηστρική φόρμα, ενώ το δικό τους κομμάτι κατέχουν και ανακοινώσεις για φεστιβάλ, σεμινάρια και σχετικούς διαγωνισμούς.

Λευκώματα

▣ Masson, Colette. *Maurice Béjart*. Textes Gérard Mannoni. Paris: Plume, 1991.

Ένα πολυσέλιδο λεύκωμα-αφιέρωμα στη δράση και την πορεία του καταξιωμένου χορογράφου. Πλούσιο σε φωτογραφίες και εικόνες, το βιβλίο αυτό ζωντανεύει τη χορογραφική ματιά του Béjart μέσα από κείμενα του ίδιου και του Gérard Mannoni. Στο τέλος του βιβλίου παρατίθεται και χρονολόγιο έργων (ενημέρωση μέχρι το 1991).

▣ Mitchell, Jack. *Dance Scene U.S.A.: America's Greatest Ballet and Modern Dance Companies in Photographs*. Cleveland: World Pub., 1967.

Ένα λεύκωμα με πλούσιο φωτογραφικό υλικό για την ορχηστρική δράση στην Αμερική του 20ου αι. μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '60. Το βιβλίο αρχίζει με κάποια εισαγωγικά ιστορικά στοιχεία, για να καταλήξει σε έναν οδηγό επιλεγμένων χορογράφων και χορευτικών ομάδων (μπαλέτου και μοντέρνου χορού) που έδρασαν στην Αμερική την εποχή εκείνη. Ιδιαίτερα βοηθητικό και το ευρετήριο ονομάτων στο τέλος.

Οδηγοί / Ευρετήρια

▣ Theater Instituut Nederland. *Say Cheese: Theatre and Dance in the Netherlands 2005*. Amsterdam: Theater Instituut, 2005.

Ο συγκεκριμένος οδηγός συμπεριλαμβάνεται στην παρούσα βιβλιογραφία, όχι τόσο για το περιεχόμενό του, όσο για το είδος υλικού που εκπροσωπεί και τη διάταξη των πληροφοριών που παρέχει. Αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα οδηγού (ή ευρετηρίου) χορευτικών και χοροθεατρικών ομάδων, συγκεκριμένα από την Ολλανδία (δημοσίευση 2005). Οι ομάδες που περιγράφονται στον οδηγό αυτό κατανέμονται σε τέσσερις κατηγορίες (dance & dance theatre -- movement, object & site-specific theatre -- drama & music theatre -- youth theatre & dance) και συνοδεύονται από πληροφορίες για τις πρόσφατες παραστάσεις τους, στοιχεία επικοινωνίας και φωτογραφίες.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ

Ιστορία χορού (ειδικά θέματα)

▣ Schlicher, Susanne. *Tanztheater: Traditionen und Freiheiten: Pina Bausch, Gerhard Bohner, Reinhild Hoffmann, Hans Kresnik, Susanne Linke*. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 1992.

Ένα αφιέρωμα στην τέχνη του Γερμανικού χοροθεάτρου, όπως αυτό πρωτοεμφανίστηκε και αναπτύχθηκε στη Δυτική Γερμανία της δεκαετίας του '60 και μετέπειτα. Μέσα από την ιστορική παρουσίαση σημαντικών εκπροσώπων του είδους αυτού (Pina Bausch, Gerhard Bohner, Reinhild Hoffmann, Hans Kresnik, Susanne Linke) και την ανάλυση αντιπροσωπευτικών τους έργων, η συγγραφέας του βιβλίου περιγράφει την καλλιτεχνική κίνηση της Δυτικής Γερμανίας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και εξηγεί την πορεία προς τη νέα αυτή φόρμα μέχρι την τελική της επικράτηση. Το βιβλίο, πέρα από μια ιστορική αναδρομή, αποτελεί και εγχειρίδιο της θεωρίας του Γερμανικού χοροθεάτρου, καθώς θίγει τα ζητήματα και τις προοπτικές που αυτό άνοιξε απέναντι στον χώρο και

τον χρόνο, τη δυναμική και την ερμηνεία του σώματος, τον ρόλο και την κίνηση του χορευτή-πρωταγωνιστή. Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει λίστα έργων των χορογράφων (μέχρι το έτος δημοσίευσης του βιβλίου, 2002).

Βιογραφίες

▣ Ντάνκαν, Ιζαντόρα. *Η Ζωή Μου*. Μετάφραση Άννα Σικελιανού. Αθήνα: Νεφέλη, 1990.

Αυτοβιογραφία της μεγάλης χορεύτριας που εμπνεύστηκε από την Ελληνική αρχαιότητα και συντέλεσε στη γέννηση του μοντέρνου χορού στις αρχές του 20ου αι. Μέσα από τις προσωπικές της καταθέσεις η Duncan αποκαλύπτει τη γεμάτη ταμπεραμέντο προσωπικότητά της και ταυτόχρονα αποτελεί μια σημαντική μαρτυρία της πνευματικής κίνησης που χαρακτήριζε την Ευρώπη και την Αμερική την περίοδο εκείνη.

Χορολογία (εισαγωγή)

▣ Κουρούπη, Ελευθερία. *Χορός, Σώμα, Κίνηση: Πτυχές της Χορευτικής Τέχνης*. Αθήνα: Νεφέλη, 1999.

Η συγγραφέας, δασκάλα χορού και χορογράφος, μας προσφέρει μια μελέτη στον χορό και τα διάφορα ζητήματα που τον συνθέτουν. Η κίνηση, το σώμα, ο ερωτισμός, η ελληνικότητα στον μοντέρνο ελληνικό χορό, η διδασκαλία του χορού, η μουσική αίσθηση και η τελετουργική διάσταση της ορχηστρικής τέχνης παρουσιάζονται σε μικρά δοκίμια που απευθύνονται τόσο στον ειδικό αναγνώστη όσο και στον απλό ενδιαφερόμενο.

▣ Κολιοπούλου, Μαρία, Μαρία Κουτσούμπα, Ξανθή Δαριώτη, Μάρα Βαφειάδου, Αστέρω Λαμπρινού, Τζίνα Μητροπούλου, και Κάτια Σαβράμη. *Πολιτισμός και Τέχνη: Επτά Δοκίμια για το Χορό*. Αθήνα: Προπομπός, 2004.

Επτά δοκίμια για τον χορό και τη σημαντική του έρχονται να καλύψουν ένα ευρύ φάσμα παραδειγμάτων από την αρχαία Ελληνική όρχηση μέχρι τις σύγχρονες τάσεις και τα καλλιτεχνικά αθλήματα. Έλληνες ειδικοί με αφετηρία τις θεωρίες του Rudolf Laban προσεγγίζουν ζητήματα μορφοποίησης, ερμηνείας και αξιολόγησης ενός έργου, ενώ παράλληλα επιχειρούν υφολογικές αναλύσεις και τοποθετήσεις πάνω στη σύγχρονη διδασκαλία του χορού και τη χορογραφία.

Κοινωνικοπολιτικές και ανθρωπολογικές πλευρές του χορού

▣ Gere, David, ed. *Looking Out: Perspectives on Dance and Criticism in a Multicultural World*. New York: Schirmer Books, 1995.

Βασισμένο σε εισηγήσεις και συζητήσεις που έλαβαν χώρα στο συνέδριο του Dance Critics Association στο Los Angeles το 1990, το παρόν βιβλίο συλλέγει τοποθετήσεις κριτικών, χορογράφων, χορευτών και ακαδημαϊκών πάνω στην έννοια της πολυπολιτισμικότητας και τη σχέση της με την παραδοσιακή κριτική ματιά (πάνω σε χορευτικές μορφές δυτικού τύπου). Θέματα αυθεντικότητας, ταυτότητας και πολιτικής ορθότητας προσεγγίζονται με στόχο την παρουσίαση ιδεών και την εκπόνηση συμπερασμάτων για το πώς ο χορός από διάφορα μέρη του κόσμου μπορεί να κατανοηθεί καλύτερα, και πώς το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο ενός κριτικού μπορεί να επηρεάσει το έργο του και την κριτική του σκέψη.

▣ Hanna, Judith Lynne. *Dance, Sex, and Gender: Signs of Identity, Dominance, Defiance, and Desire*. Chicago: University of Chicago Press, 1988.

Η J. L. Hanna επικεντρώνεται σε θέματα σεξουαλικότητας και φύλων, όπως αυτά προβάλλονται μέσα από τον σύγχρονο δυτικό χορό, αλλά και άλλες πολιτιστικές παραδόσεις. Η μελέτη της αφορά την έννοια του φύλου στον χορό, τη σεξουαλική του διάσταση, και ειδικότερα ζητήματα ταυτότητας και ρόλων, όπως την ομοφυλοφιλία, τη θέση της γυναίκας και τη χειραφέτησή της, τους συμβολισμούς του αρσενικού και του θηλυκού σε μια ορχηστρική παράσταση.

▣ Martin, Randy. *Critical Moves: Dance Studies in Theory and Politics*. Durham: Duke University Press, 1998.

Με το βιβλίο αυτό ο Randy Martin, καθηγητής κοινωνιολογίας στο Τμήμα Κοινωνικών Επιστημών και Μάνατζμεντ του Pratt Institute, κάνει, μέσα από το πρίσμα του πολιτικού επιστήμονα και του θεωρητικού για την κουλτούρα (cultural theorist), μία "βουτιά" σε βαθύτερα θέματα κοινωνικών και πολιτικών διαστάσεων του χορού. Με άξονα τη σημειολογία της κίνησης και την κινητοποίηση των δυνάμεων που επιφέρει στον ακροατή (agency και mobilization), ο συγγραφέας αντιμετωπίζει τον χορό ως μια πολιτική έκφραση και στάση, ενώ παράλληλα παρουσιάζει ορχηστρικά παραδείγματα που φέρουν κοινωνικά και αντικομοφομιστικά μηνύματα πέρα και πάνω από την αισθητική τους πλευρά. Ιδιαίτερης μνείας τυγχάνουν οι ιδέες της πολυπολιτισμικότητας, της εθνικής ταυτότητας και του ρατσισμού, καθώς επηρεάζουν τον τρόπο αντιμετώπισης και πρόσληψης μιας παράστασης, ενώ ζητήματα που αφορούν την τεχνική και διαχείριση του σώματος από τον χορευτή, όπως και τους αντίστοιχους κανόνες που πρέπει αυτός να ακολουθήσει, αντιμετωπίζονται ως ένα μανιφέστο κοινωνικής συμπεριφοράς και τοποθέτησης απέναντι σε ευρύτερες μορφές καθημερινής κοινωνικής εξουσίας.

▣ Alter, Judith B. *Dancing and Mixed Media: Early Twentieth-Century Modern Dance Theory in Text and Photography*. New York: P. Lang, 1996.

Η Judith Alter παρουσιάζει στο βιβλίο της την εξέλιξη της θεωρίας του χορού στις δεκαετίες του '10 και του '20 μέσα από τα κείμενα σημαντικών χορευτών και χορογράφων, που εκδόθηκαν την εποχή εκείνη. Ο στόχος της, ωστόσο, δεν είναι μια ιστορική καταγραφή, αλλά η προβολή της σημασίας του εκάστοτε βιβλίου και των φωτογραφιών του ως βοηθητικών μέσων (media) για την κατανόηση της κάθε θεωρητικής προσέγγισης. Πέρα από την ανάλυση των θεμάτων που πραγματεύονται τα κείμενα αυτά (π.χ. κοινωνικές και ιστορικές προεκτάσεις του χορού, ζητήματα τεχνικής και κίνησης, εκπαίδευση, κ.λπ.) , το βιβλίο παρουσιάζει την παράλληλη άνθηση της φωτογραφικής τέχνης εκείνης της περιόδου και αφιερώνει κάποια κεφάλαια στην αντιμετώπιση του χορού και της σχέσης του με τη φωτογραφία από τους τότε φωτογράφους. Κατ' επέκταση, το δεύτερο μέρος του βιβλίου συγκεντρώνει έναν μεγάλο αριθμό αυτών των φωτογραφιών.

Σημειογραφία

▣ Knust, Albrecht. *Dictionary of Kinotography Laban (Labanotation)*. Translated with the assistance of Diana Baddeley-Lange, Sally Archbutt, Irene Wachtel. Final supervision of text William C. Reynolds. Plymouth: Macdonald & Evans, 1979.

Το δίτομο αυτό έργο αποτελεί ένα πολύ σημαντικό εργαλείο για την κατανόηση του συστήματος σημειογραφίας που χρησιμοποίησε ο Laban και τελειοποίησε αργότερα ο συνεχιστής και μελετητής του, Albrecht Kunst. Ακόμα και σήμερα, το παρόν λεξικό αποτελεί σημαντικό υλικό αναφοράς για τον σπουδαστή αλλά και τον χοροδιδάσκαλο ως πηγή πληροφοριών για τον τρόπο περιγραφής και διατύπωσης της ανθρώπινης κίνησης σε οποιαδήποτε μορφή χορευτικής δράσης. Τα σύμβολα που χρησιμοποιούνται (κινητογράμματα) συγκεντρώνονται στον δεύτερο τόμο, ενώ ο πρώτος τα ταξινομεί σε κατηγορίες με βάση το αντικείμενο περιγραφής και ανάλυσης (κατεύθυνση, μετατόπιση βαρύτητας, υποστήριξη διαφόρων μερών του σώματος, χωρομέτρηση και χρονομέτρηση, βαθμός απαιτούμενης

σωματικής δύναμης, κ.λπ.). Ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει μία κίνηση είτε μέσω του ονόματός της (ευρετήριο πρώτου τόμου) είτε μέσω του αντίστοιχου συμβόλου (δεύτερος τόμος).

▣ Κουτσούμπα, Μαρία. *Σημειογραφία της Χορευτικής Κίνησης: Το Πέρασμα από την Προϊστορία στην Ιστορία του Χορού*. Αθήνα: Προπομπός, 2005.

Η συγγραφέας παρουσιάζει τη χρησιμότητα της σημειογραφίας στη μελέτη και διάσωση της χορευτικής κίνησης, ενώ παράλληλα επιχειρεί μια ιστορική αναδρομή στα σημαντικότερα σημειογραφικά συστήματα που χρησιμοποιήθηκαν στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Αναλυτικότερα, πραγματεύεται τα δύο συστήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί στην καταγραφή των ελληνικών παραδοσιακών χορών, το σύστημα Laban (Kinetoigraphy και Effort) και το τροποποιημένο σύστημα Conté. Το τελευταίο μέρος του βιβλίου αποτελεί μια εφαρμογή του συστήματος Laban στην καταγραφή παραδοσιακών χορών της Λευκάδας.

Χορός και μουσική

▣ Teck, Katherine. *Movement to Music: Musicians in the Dance Studio*. New York: Greenwood Press, 1990.

Το βιβλίο της Katherine Teck παρουσιάζει τη σχέση χορού και μουσικής μέσα από το πρίσμα της συνεργασίας των χοροδιδασκάλων, των χορευτών και των μουσικών κατά τη διαδικασία της πρόβας. Με στόχο να προσεγγίσει τόσο το κοινό των σπουδαστών μουσικής και χορού όσο και το ευρύτερο κοινό, η συγγραφέας καλύπτει ζητήματα που απασχολούν τον χοροδιδάσκαλο (πώς να βρει τον κατάλληλο μουσικό για τις συνοδείες, πώς να επικοινωνήσει τις μουσικές του ανάγκες, κ.λπ.) και τον μουσικό (μουσικό ρεπερτόριο για τον χορό, ανάλυση κινησιολογικών σχημάτων και δομών, μουσικός αυτοσχεδιασμός, κ.λπ.). Τα είδη χορού που καλύπτονται ξεπερνούν τον κύκλο του μπαλέτου και του μοντέρνου χορού, ενώ ενδιαφέρον έχει και το παράρτημα με σχετικές πηγές, ρεπερτόριο και οδηγούς άσκησης για τον μουσικό συνοδείας.

Χορός και λογοτεχνία

▣ Raftis, Alkis, comp. *Dance in Poetry: International Anthology of Poems on Dance*. Princeton, NJ: Princeton Book, 1991.

Ο Άλκης Ράφτης παρουσιάζει μια ανθολογία ποιημάτων που έχει συλλέξει ο ίδιος και αφορούν τον χορό και τους χορευτές στη θεματολογία τους. Τα ποιήματα, γραμμένα ή μεταφρασμένα στα Αγγλικά, δεν περιορίζονται μόνο στις χορευτικές φόρμες δυτικού τύπου, ενώ, όπως παρατηρεί ο ίδιος ο επιμελητής στην εισαγωγή, το βασικό κριτήριο επιλογής τους είναι η απόλαυση του αναγνώστη και η γνωριμία του με περισσότερα είδη χορού και χρονολογικές περιόδους. Τα ποιήματα παρατίθενται αλφαβητικά με βάση το όνομα του κάθε ποιητή.

Ιανουάριος 2008
Ηλίας Κυριαζής